

"Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің әскери-тергеу органдары әскери қызметшілерінің далалық киім нысанының және арнайы киімінің үлгісін және түсін, айырым белгілерін бекіту туралы"
" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 2 қыркүйектегі № 876 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2023 жылғы 30 қазандағы № 785 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 31 қазанда № 33588 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің әскери-тергеу органдары әскери қызметшілерінің далалық киім нысанының және арнайы киімінің үлгісін және түсін, айырым белгілерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 2 қыркүйектегі № 876 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14287 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің әскери-тергеу органдары әскери қызметшілерінің далалық киім нысанының және арнайы киімінің үлгісінде және түсінде:

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Далалық киім нысаны:

1) жазғы (1-сурет):

бүркеніш түсті далалық фуражка;

футболка;

бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар;

далалық белбеу;

қара түсті ұзын қонышты былғары бөтеңке.

Бүркеніш түсті далалық фуражка қақпағы түбінен, бүйір қабырғаларынан және күнқағардан тұрады, қабырғаның биіктігі желке бөлігіне қарай артады.

Бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар:

орталық ішкі қаусырмалы түйме ілгегі бар тік пішілген күртеше;

тігілген белбеуі бар тік пішілген шалбар;

2) қысқы (2-сурет):

қара жусан түстес теріден тігілген құлақшын (полковниктер мен генералдар үшін – күнқағары бар сұр түсті қаракөлден тігілген малақай);

футболка;

бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар;

бүркеніш түсті далалық астары жылы күртеше мен тік пішілген шалбар;

далалық белбеу;

қара түсті іші жылы ұзын қонышты былғары бәтеңке;

қара түсті іші жылы қолғап.

Бүркеніш түсті далалық астары жылы күртеше мен тік пішілген шалбар:

тік пішілген, ұзын, орталық ішкі қаусырмалы "сырғыма" сыдырма ілгекті және түймемен ішінен жабылатын желден қорғайтын өңіржиекті күртеше;

аспалы бауы және белі сырылып тігілген тік пішілген шалбар.

Мата түсі: төрт түсті бүркенішті сурет";

9-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"9. Кеңселік киім мыналардан тұрады:

жазғы:

кепи (әскери қызметші әйелдер үшін - пилотка), футболка, қара түсті қысқа қонышты былғары бәтеңке (әскери қызметші әйелдер үшін - қара түсті былғары туфли);

қысқы:

қара жусан түстес теріден тігілген құлақшын (полковниктер үшін – күнқағары бар сұр түсті қаракөлден тігілген малақай), теріден тігілген жағасы бар қысқы күрте (полковниктер үшін – сұр түсті қаракөлден тігілген жаға), қара түсті іші жылы қолғап, кашне, футболка, қара түсті іші жылы қысқа қонышты былғары етік (әскери қызметші әйелдер үшін - қара түсті іші жылы былғары етік);

11-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"11. Қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау бойынша қызметті атқаруға арналған бекеттік киім:

1) жазғы (10-сурет):

жазғы кепи;

футболка;

жазғы костюм;

былғары жабдық;

қара түсті ұзын қонышты былғары бәтеңке.

Жазғы кепи құрақтардан, күнқағардан, өлшемін реттеуге арналған бау мен ілгектен тұрады.

Жазғы костюм:

орталық ішкі қаусырмалы түйме ілгегі бар тік пішілген күртеше;

тартылатын белдігі бар тік пішілген шалбар.

1) қысқы (12-сурет):

теріден тігілген құлақшын (полковниктер мен генералдар үшін – күнқағары бар сұр түсті қаракөлден тігілген малақай);

футболка;

жазғы костюм;

астары жылы костюм;

былғары жабдық;

қара түсті ұзын қонышты іші жылы былғары бәтеңке;

қара түсті іші жылы қолғап.

Астары жылы костюм:

Тік пішілген, астары жылы, орталық ішкі қаусырмалы "сырғыма" екі ілгекті және түймемен ішінен жабылатын желден қорғайтын өңіржиекті күртеше және алынбалы маусымаралық күртеше – ілгекті, ұзартылған, тоқылған жағасы бар, тік пішілген;

шалбар – аспалы бауы және белі сырылып тігілген тік пішілген жартылай комбинезон";

12-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"12. Жазғы күртеше, астары жылы күртеше, төмен температураға арналған күртеше, маусымаралық күртеше, қысқа жеңді жазғы жейде әскери атағы бойынша погондармен (муфта), қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау бойынша жетонмен, Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланына, Бас (өңірлік) қолбасшылыққа (тікелей бағынысты бөлімдерге) тиесілігін білдіретін жеңдегі белгілермен, "ҰЛТТЫҚ ҰЛАН" төсбелгісімен жабдыкталады";

13-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"13. Жазғы күртешенің, астары жылы күртешенің, төмен температураға арналған күртешенің, маусымаралық күртешенің, қысқа жеңді жазғы жейденің арқа бөлігінің жоғарғы жағында күміс түстес немесе ақ түсті жарқырайтын элементтермен "ҰЛТТЫҚ ҰЛАН" деген жазу жазылады. Астары жылы, төмен температураға арналған және маусымаралық күртешелер жеңдерінің ортасында күміс түсті жарқырайтын жолақтар орнатылған. Астары жылы, төмен температураға арналған, күміс түсті жарқырайтын жолақтан жасалған лампастары бар белгіленген түсті, жазғы шалбар";

14-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"14. Жылы ауа райында әскери бөлім командирінің шешімі бойынша жазғы жеңілдетілген арнайы (бекеттік) киім нысанын киюге рұқсат етіледі (9-сурет):

жазғы кепи;

футболка;

қысқа жеңді жазғы жейде;

жазғы шалбар;

былғары жабдықтар;

кроссовки";

15-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"15. Суық ауа райында әскери бөлім командирінің шешімі бойынша жазғы кепидің орнына маусымаралық кепи, астары жылы костюмнің орнына – төмен температураға арналған астары жылы күртеше мен шалбар, биік қонышты былғары, астары жылы бәтеңкенің орнына - төмен температураға арналған бәтеңке киюге рұқсат етіледі (10 және 11-суреттер)";

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 және 22-суреттер осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының Бас қолбасшылығы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрықты мемлекеттік тіркегеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалғаны туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
ішкі істер министрі*

Е. Саденов

Қазақстан Республикасы
ішкі істер министрі
2023 жылғы 30 қазандағы
№ 785 бұйрығына
қосымша/

Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің әскери-тергеу органдары әскери қызметшілерінің далалық киім нысанының және арнайы киімінің үлгісі және түсі, айырым белгілері 1 - тарау. Далалық киім нысанының үлгісі мен түсінің сипаттамасы

1. Далалық киім нысанын Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі әскери-тергеу органдарының әскери қызметшілері оқу-жаттығуларға, далалық шығуларға, жауынгерлік кезекшілікке, қарауылдардың құрамында қызмет атқару кезінде, оқу орталықтарындағы, полигондардағы сабақтарға киеді.

2. Далалық киім нысаны:

1) жазғы (1-сурет):

бүркеніш түсті далалық фуражка;
футболка;
бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар;
далалық белбеу;
қара түсті ұзын қонышты былғары бәтеңке.

Бүркеніш түсті далалық фуражка төбесінен, екі жақ бүйірінен және күнқағардан тұрады, екі жақ бүйірінің биіктігі желке жағына қарай ұлғаяды.

Бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар:
орталық ішкі қаусырмалы түйме ілгегі бар тік пішілген күртеше;
белі сырылып тігілген тік пішілген шалбар.

2) қысқы (2-сурет):

белгіленген түсті теріден тігілген құлақшын (полковниктер мен генералдар үшін - күнқағары бар сұр түсті қаракөлден тігілген малақай);

футболка;
бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар;
бүркеніш түсті далалық астары жылы күртеше мен тік пішілген шалбар;
далалық белбеу;
қара түсті іші жылы ұзын қонышты былғары бәтеңке;
қара түсті іші жылы былғары қолғап.

Бүркеніш түсті далалық астары жылы күртеше мен тік пішілген шалбар:

"найзағай" құлығына ортаңғы борттық бекіткішпен және жасырын түймелері бар желден қорғайтын жолақпен ұзартылған түзу силуэт күрте;

белдіктері мен тігілген белбеуі бар тікелей кесілген шалбар.

Мата түсі: төрт түсті бүркенішті сурет.

2 - тарау. Кеңселік киім нысанының үлгісі мен түсінің сипаттамасы

3. Кеңселік киім нысаны Бас және өңірлік қолбасшылық басқару органдарында, әскери-тергеу органдарының бөлімшелерінде күнделікті киюге арналған.

4. Ұзын жеңді күртеше және шалбар (3, 5, 7-суреттер):

еркін пішілген, белі сырылып тігілген, орталық "сырғыма" сыдырма ілгегі бар күртеше;

белі сырылып тігілген, тік пішілген балағы түсіңкі шалбар.

5. Қысқа жеңді күртеше және шалбар (әскери қызметші әйелдер үшін – белгіленген түсті юбка) (4, 6, 8-суреттер):

еркін пішілген, белі сырылып тігілген, орталық түйме ілгегі бар күртеше;

белі сырылып тігілген, тік пішілген балағы түсіңкі шалбар (әскери қызметші әйелдер үшін – белі сырылып тігілген юбка).

6. Ұзын және қысқа жеңді күртешелер "Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құрылымдары әскери қызметшілерінің әскери

киім нысаны және айырым белгілері туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 25 тамыздағы № 144 Жарлығымен бекітілген (бұдан әрі - Жарлық) әскери атағы бойынша пагондармен (муфта), Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланына және Бас (өңірлік) қолбасшылыққа тиісілігін білдіретін жеңдегі белгілермен, " Қазақстан" және "қан тобы" кеуде белгілермен жабдықталады.

7. Жоғары офицерлік құрамның ұзын және қысқа жеңді күртешелерінің жағасы алтындалатын зермен кестеленеді.

8. Мата түсі: қара жусан, авиацияның ұшқыштар құрамына қара көк түс.

9. Кеңселік киім мыналардан тұрады:

жазғы:

кепи (әскери қызметші – әйелдер үшін-пилотка), футболка, қара түсті қысқа қонышты былғары бәтеңке (әскери қызметші-әйелдер үшін - қара түсті былғары туфли) ;

қысқы:

қара жусан түстес теріден тігілген құлақшын (полковниктерде – күнқағары бар белгіленген түсті қаракөлден тігілген малақай), жүнді жағасы бар қысқы күрте (полковниктер үшін – сұр түсті қаракөлден жасалған жаға), қара түсті іші жылы қолғап, кашне, футболка, қара түсті қысқа қонышты былғары бәтеңке (әскери қызметшілер үшін-әйелдер үшін - қара түсті ұзын қонышты былғары бәтеңке).

3 - тарау. Қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау бойынша қызметті атқаруға арналған бекеттік киімі үлгісінің және түсінің сипаттамасы

10. Бекеттік киім қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау бойынша, оның ішінде бұқаралық іс-шараларды қамтамасыз ету бойынша қызметті атқару кезінде киюге арналған.

11. Қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау бойынша қызметті атқаруға арналған бекеттік киім:

1) жазғы (9-сурет):

жазғы кепи;

футболка;

жазғы костюм;

былғары жабдық;

қара түсті ұзын қонышты былғары бәтеңке.

Жазғы кепи өлшемін реттеуге арналған сыналардан, визордан, белдіктен және бекіткіштен тұрады.

Жазғы костюм:

тікелей силуэт күрте орталық ішкі борттық құлыптау сыдырмасы бар;

тігілген белбеуі бар тікелей кесілген шалбар.

2) қысқы (10-сурет):

қара жусан түстес теріден тігілген құлақшын (полковниктерде және генералға – күнқағары бар белгіленген түсті қаракөлден тігілген малақай);

футболка;

жазғы костюм;

қысқы костюм;

былғары жабдық;

қара түсті ұзын қонышты іші жылы былғары бәтеңке;

қара түсті іші жылы қолғап.

Қысқы костюм:

екі жүгіргіші бар "найзағай" құлыпына ортаңғы борттық бекіткіші және жасырын бекіткіші бар желден қорғайтын жолағы және алынбалы маусымдық астарлы күртешесі , ұзартылған, тоқылған жағасы бар түзу силуэті бар оқшауланған түзу силуэт күртесі;

белдіктері мен тігілген белбеуі бар тікелей кесілген жартылай комбинезон шалбар.

12. Жазғы күрте, жылы күрте, төмен температураға арналған күрте, Деми-маусымдық күрте, қысқа жеңді жазғы көйлек әскери атағы бойынша погондармен (муфта), қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті қорғау жөніндегі жетонмен, Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланына, бас (өңірлік) қолбасшылыққа (тікелей бағыну бөліміне) тиесілі жеңдік белгілермен, "ҰЛТТЫҚ" төсбелгісімен жабдыкталады ҰЛАН.

13. Жазғы күртешенің, жылы күртешенің, төмен температураға арналған күртешенің, маусымдық күртешенің, қысқа жеңді жазғы жейденің артқы жағының жоғарғы бөлігінде күміс немесе ақ түсті жарық шағылыстырғыш элементтерден жасалған "ҰЛТТЫҚ ҰЛАН" деген жазу жазылған. Пиджак жеңдерінің ортасында оқшауланған, төмен температура мен маусымдық үшін күміс түсті шағылыстыратын жолақтар орнатылған. Күміс түсті шағылыстыратын жолақтан жасалған лампалары бар төмен температураға арналған, белгіленген түсті, оқшауланған жазғы шалбар.

14. Жылы ауа-райында әскери бөлім командирінің шешімі бойынша жазғы жеңілдетілген арнайы (бекет) киім нысанын киюге рұқсат етіледі (9-сурет):

жазғы кепи;

футболка;

қысқа жеңді белгілеген түсті жазғы жейде;

жазғы шалбар;

былғары жабдықтар;

кроссовки.

15. Суық ауа райында әскери бөлім командирінің шешімі бойынша жазғы кепи – кепидің орнына маусымдық, оқшауланған костюм орнына – төмен температураға арналған жылы күрте мен шалбар, жоғары бересі бар былғары етік, оқшауланған етік-төмен температураға арналған етік киюге рұқсат етіледі (10 және 11-сурет).

4 - тарау. Өртүрлі арнайы жұмыстарды орындайтын әскери қызметшілердің, жұмысшылар мен қызметшілердің арнайы киімі үлгісінің және түсінің сипаттамасы

16. Әскери қызметшілер автомобильдік және броньдытанк техникаларына қызмет көрсетуі кезінде киюіне, жауынгерлік машиналар мен броньдалған автомобильдердің экипажына, жөндеу бөлімшелерінің әскери қызметшілеріне, атыс қаруын, көтергіш механизмдерді, қоректендіру агрегаттарын жөндеуге арналған жөндеу жөніндегі шеберлерге, автокөлікті және басқа да техникалық құралдарды жете тексеруге байланысты бақылау-көліктік және бақылау-өткізу пункттерінің әскери қызметшілеріне арналған.

17. Автомобильдік және броньдытанк техникаларына қызмет көрсететін әскери қызметшілердің, жауынгерлік машиналар мен броньдалған автомобильдердің экипажы, жөндеу бөлімшелері әскери қызметшілерінің, атыс қаруын, көтергіш механизмдерді, қоректендіру агрегаттарын жөндеуге арналған жөндеу жөніндегі шеберлерге арналған арнайы киім:

1) жазғы (13-сурет):

мақта-мата фуражка;

костюм (күртеше және шалбар);

2) қысқы (14-сурет):

костюм (күртеше және шалбар);

астары жылы костюм (күртеше және шалбар).

18. Арнайы киім мыналардан тұрады:

жазғы уақытта:

футболка, далалық белбеу, қара түсті ұзын қонышты былғары бәтеңке;

қысқы уақытта:

жүн малақай, футболка, далалық белбеу, қара түсті іші жылы ұзын қонышты былғары бәтеңке;

Мата түсі: қара.

19. Автокөлікті және басқа да техникалық құралдарды жете тексеруге байланысты бақылау-көліктік және бақылау-өткізу пункттері әскери қызметшілерінің арнайы киімі мыналардан тұрады (15-сурет):

мақта-мата фуражка;

костюм (күртеше және шалбар).

Мата түсі: қара.

5 - тарау. Авиацияның ұшқыштар және инженерлік-техникалық құрамдарына арналған арнайы киімі үлгісінің және түсінің сипаттамасы

20. Авиацияның ұшқыштар құрамына арналған арнайы киім:

1) жазғы:

жазғы костюм (күртеше және шалбар) (16-сурет);

2) маусымдық:

маусымдық күртеше және шалбар (17-сурет);

3) қысқы:

теріден тігілген жағасы бар астары жылы күртеше мен шалбар (18-сурет);

шевретті күртеше (19-сурет).

Мата түсі: сарғыш.

21. Авиацияның инженерлік-техникалық құрамына арналған арнайы киім:

1) жазғы:

жазғы мақта-мата костюм (20-сурет);

2) қысқы:

теріден тігілген жағасы, астары бар құрастырылған күртеше, астары жылы комбинезон (21-сурет);

жабық комбинезон (22-сурет).

Мата түсі: сарғыш.